

BAŞKOMUTAN TARİHİ MİLLİ PARKI'NIN KÜLTÜREL JEOLOJİ DEĞERLERİ VE JEOTURİZM POTANSİYELİ

**Yaşar Suludere, Nizamettin Kazancı, Sevim Tuzcu, H. Yavuz Hakyemez,
Necip Mülazımoğlu ve Hamdi Mengi**

Jeolojik Mirası Koruma Derneği, P.K.10, Maltepe, Ankara

Milli parklar ülkemizin göreceli en etkili şekilde korunan, kapsadıkları kaynak değerler bakımından en zengin alanlardır; ancak birkaçı dışındakilerin ziyaretçi sayısı düşüktür. Bir kez gelenlerin bir daha oraya gitmediklerini, bazı milli parkların rekreasyon alanı olarak kullanıldıklarını biliyoruz. Beklenen ise buraların doğa, tarih ve kültür için eğitim alanları olması, yoğun turizm faaliyeti ile yöreye ekonomik girdi sağlamalarıdır. Bu beklenti çeşitli kaynak değerlerin ortaya çıkarılması ve bunların sürekli araştırılması ile karşılanabilir. Bu düşünceden hareketle, milli parklar ve çevrelerindeki ilginç ve önemli jeolojik oluşumları saptamak ve buraların jeoturizm potansiyellerini belirlemek amacıyla Orta Anadolu'daki on adet milli parkın araştırılması yapılmıştır.

Bunlardan birisi Başkomutan Tarihi Milli Parkı olup, Afyon-Kocatepe ve Kütahya-Dumlupınar kısımları ayrı ayrı ele alınmıştır. Bölgenin temelini Paleozoyik-Mesozoyik yaşlı, jeoloji literatüründe İç Toros ve Toros Kuşağı olarak bilinen tektonik birliklere ait metamorfik ve metamorfik olmayan kayalar oluşturur. Bunlar kendi aralarında yapısal sınırlarla ayrılır. Üzerlerine volkanitli Neojen birimleri (trakit sokulumları, lav akmaları, ince ve kaba taneli piroklastikler, gölssel kireçtaşları, marn ve tüfitler) gelir. Kuvaterner çökelleri ince örtü halindedir. Başkomutanlık Tarihi Milli Parkı'nın Dumlupınar kesiminde yukarıdaki kayaların tamamı bulunurken, Kocatepe kesimi yalnızca Neojen yaşlı kayalardan kuruludur. İncelemelerimizde ulaşım durumu göz önüne alınarak Kocatepe kesiminde on adet, Dumlupınar kesiminde on adet olmak üzere toplam yirmi jeosit tespit edilmiştir. Bunların sayısı artabilir. Jeositlerin hepsi son derece ilgi çekicidir. Bazıları ise popüler bakımdan önemlidir. Örneğin, savaş bombası ile volkan bombası birlikte incelenebilir. Milli park içindeki jeositlerin tümü birbirlerine toplam 230 km'lik "jeokültürel yürüyüş yolları" ile bağlanabilecek durumdadır. Bunun sağlanması milli parkın değerini ve ziyaretçi sayısını yükseltecektir.

Anahtar Kelimeler: Başkomutan Tarihi Milli Parkı, jeosit, jeoturizm, jeokültürel yürüyüş yolu

GEOCULTURAL VALUES AND GEOTOURISM POTENTIAL OF THE BAŞKOMUTAN HISTORICAL NATIONAL PARK, CENTRAL WEST TURKEY

**Yaşar Suludere, Nizamettin Kazancı, Sevim Tuzcu, H. Yavuz Hakyemez,
Necip Mülazımoğlu and Hamdi Mengi**

Jeolojik Mirası Koruma Derneği, P.K.10, Maltepe, Ankara

The national parks in our country are the areas of quite effectively protected and richest areas in terms of including source values, but the number of visitors is low except a few of them. It is known that newcomers do not visit the park again, and some parks are used as recreation area. However it is expected that they have to be training areas for natural, historical and cultural education and to procure economic input to the region by intense tourism activity. This expectation can be answered by bringing out various source values and continuously investigating of them. From this point of view, a total of ten national parks in the Central Anatolia have been studied in order to be determined the interesting and important geological elements and their geotourism potential.

One of them is the Başkomutan Historical National Park. It is taken up in two sectors namely the Afyon-Kocatepe and the Kütahya-Dumlupınar districts. The basement of the region is constituted by the Paleozoic to Mesozoic metamorphic and non-metamorphic rocks belonging to the tectonic units of Taurid and Inner Taurid belts. These are separated from each other by structural lines. The volcanoclastic Neogene units, which are composed of trachyte intrusions, lava flows, thin to coarse grained pyroclastics, lacustrine limestone, marl and tuffites). Quaternary sediments form a thin cover on them. The Dumlupınar district of Başkomutan Historical National Park includes all of the rocks mentioned above, whereas the Kocatepe district has only been established by the Neogene units. Ten geosites in the Kocatepe sector and twenty ones in the Dumlupınar sector have been determined by taking into consideration the arriving conditions, and the number of them may be increased. All of the geosites are extremely interesting and some of them have popularity. For example, a war bomb can be found with a volcano bomb. Geosites in the park may be connected by totally 230 km long geocultural trails. The value of the national park will rise up and the number of visitors will increase by connecting the geosites with the trails.

KEY WORDS: BAŞKOMUTAN HISTORICAL NATIONAL PARK, GEOSITE, GEOTOURISM, GEOCULTURAL TRAIL.